

MEGJELENIK
MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 8 korona
Félévre . . . 4 „
Negyedévre . . . 2 „
Egyes szám ára 16 fill.

ABONYI

U J S A G

TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

MEGJELENIK
MINDEN VASÁRNAP.

Felölös szerkesztő és kiadó:

TEMESKÖZY GERZSON

Nyiltterek, hirdetési díjak és előfizetések a szerkesztőséghez küldendők.

A francia pénz.

Ugy látszik megkezdődik a kiábrándulás. A francia kispolgár, a kis-tökés bekötötte már azt a bizonyos legendás harisnyát, amely mindig kinyitott és öntötte a pénzt magából, akkor, amikor arra az államnak, az országnak szüksége volt. Hervé, a kiváló francia publicista lapjában, a Viktoriában, keserűen és haragosan panaszkodik, hogy a francia polgárok egyáltalában nem sietnek a hadikölcsön újabb jegyzésében. A francia bankok ismét megteszik magukét, de azok, a kis emberek, akik mégis a hadikölcsön jegyzésének zömét teszik — mint azt a tapasztalat mutatja — az új francia hadikölcsönről alig vesznek tudomást. Hervé nyíltan megírja, hogyha az új hadikölcsön jegyzése nem fog sikerülni, ha nem lesz elegendő pénz, akkor a francia kormány kénytelen lesz békét kötni. Már pedig a békekötésnek vagy a békekérésnek az a közvetlen eredménye lenne, hogy a német hadsereg Dél-Franciaorszáig nyomulna elő.

Hervé így látja a dolgokat, de mi — egész természetesen — másképp látjuk. Illetve valószínűleg Hervé is úgy látja, ahogy mi, csak nem mondhatja ki.

Mi azt látjuk ebből a kis, de rendkívül fontos jelenségből, amit Hervé cikke nekünk elárul, hogy a kiábrándulás megkezdődött Franciaországban. Ma már látja mindenki Franciaországban, hogy a nagy garral megindított háború, amelyben a német militarizmus letörését ígérték, vérbe fulladt, és legalább is eredménytelen fog maradni az entente részére. Amit a kormány nem akar belátni, de amit a népek már éreznek és tudnak, az a tény, hogy a most megindított Somme offenzíva két élő fegyver és semmi esetre sem lehet nyereséges művelet. Mert igaz az, hogyha a franciák megfeszítet energiájukkal elismerésre méltó bátorságukkal és vitézségükkel vissza is szereznek területeket. Franciaország elfoglalt részeiből, sőt mondjuk egész Franciaországot felszabadítják, akkor

sem nyertek vele, mert a rettenetes csatákban egész Franciaország férfilakossága elpusztul.

Az intelligens francia kis-polgárnak lehet akármit mesélni a hangulatkelető cikkekben, ha ő elolvassa Bethmann-Hollweg beszédét, amelyben állandóan hangoztatja a központi hatalmak békehajlandóságát, abból kiolvassa, hogy már nem megtámadott Franciaországról van szó, mint ahogy azt hangoztatni szeretnék, hanem arról, hogy a francia államférfiak valóban Anglia rabságában állnak.

De a német militarizmussal együtt bennünket is összetörnének. Mi hiába ajánljuk fel a békét az entente elvakult politusainak, azok viszik tovább romlásba népeiket, míg azok meg nem állítják őket.

Mi nekünk tehát teljes erővel kell tovább küzdenünk és amint a francia kis-polgárok hallgatóság felemelik szavukat a további támadó, gyűlölködő háború ellen, úgy kell nekünk minden erőnkkel kormányaink rendelkezésére állani, amikor valóban létünket védjük és hazánkat védelmezzük. Meg vagyunk győződve róla, hogyha kormányaink legközelebb a népekhez fordulnak, hogy a háború dicsőséges befejezéséig való folytatásának anyagi lehetőségét adják meg, gondolkodás nélkül meg fogjuk tenni, bebizonyítva a kancellár beszédjével, a békehajlandóságot, de bebizonyítva az újabb hadikölcsön jegyzésével a további küzdelemre való készségét.

Szombati levelek.

(Budapesti történet.)

A büntetőtörvénykönyvnek van még nagyon sok hiánya. Ime az alábbi eset, melynél egy ártatlan emberi élet elpusztulását nem lehet megtorolni:

A történet hőse, egy kis 12 éves fiucska, akinek szülei szintén a háborús milliomosok közé tartoznak. A papa kis-szatocs, a mama meg hozzáálló szatocsné, akik boldogok voltak, ha egyszer egy héten ehettek húst a régi időkben. De a papa szerencsésen

spekulált, rizzsán, szappanon és papiros bakancson és egyszerre csak együtt lett a milliomocska, ha talán nem is egy egész millió, de mindenesetre vagyon. A papa elhatározta, hogy fiát iskoláztatja. Ez a terv tulajdonképpen dicséretreméltó, a fiucska azonban nem bírta a gimnáziumi tanulmányokat, és kérte apját, hogy vegye ki az iskolából és adja valami mesterségre. Az apa mindenáron tudományos embert akart nevelni a fiából legyen különb ember mint az apja jelszó alapján és szigorúan kijelentette, hogy agyonveri, ha nem tanul tisztességesen. Vett is házi — tanítót, nem is egyet, de a fiucska elbukott és félelmében elbujdosott hazulról. Az egész nyáron nem tudták a szülők, hogy hol van gyermekük. Nem is nagyon törődtek a fiu elvesztésével, a vadállatok, hogyha a rokonok és ismerősök nem reklamáltak volna a gyermeket.

Az apa végre is engedett a nyagatásnak és a napilapokban a "Gyere haza minden meg van bocsájtva" tartalmú közleményt hirdette. Az eredmény nem is maradt el. Egy tisztességes vidéki lakatos hozta haza a kis szökevényt. Elmesélte, hogy a fiu még a nyár elején tévedt be hozzá, s nagyon kérte őt, hogy vegye magához inasnak. Nagyon ügyes és használható gyereknek bizonyult, azért hát szívesen meg is tartja szülci beleegyezésével.

A milliomos szülők hallani sem akartak fiuk elzüléséről. A papa nagyon hamar elfelejtette, hogy nem is igen nagyon régen, még ő is kettőért árulta az élesztőt. A gyermek ott maradt szüleinél néhány napig, éhezették, s miután a többszöri erőszakosság és verés sem használt, hogy újra iskolába járjon, elhatározták, hogy beadják egy javító intézetbe. Mielőtt elvitték volna az intézetbe, az apa még egyszer utoljára megverte alaposan a fiát, és ezután elvitte a rettegett javító intézetbe. A fiucska végleg el volt keseredve a sok veréstől, éheztetéstől, egyáltalában a szülei bánásmódtól. Rövid ideig maradt csak az intézetben,

H I R E K.

s aztán újra elszökött. Az intézet azonnal értesítette a szülőket, akik nem a gyermeket sajnálták, hanem a család jó hírnevét.

— Meglásd, mondta a mama a papának, az a kölyök most újra elmegy valahová inasnak, hogy jó hírnevünket tönkre tegye.

Két hétig nem kaptak semmi hírt az eltűnről, míg nemrégiben egy vidéki kórház értesítette őket, hogy a fiucska súlyos tüdő és mellhártyagyulladásban meghalt. Néhány nappal ezelőtt került a kórházba. Betegen és lerongyolodva álitott be volt gazdájához a lakatoshoz. A derék ember azonnal kórházba küldte a kis beteget. A fiucska, míg magának volt, folyton rimánkodott, hogy ne küldjék haza szüleihez, mert azok verik folyton és éhezetik. Az orvosok nem is küldhették, mert a betegség oly gyorsrohamu volt, hogy egy-kettő végzett az áldozattal.

A szülők, a fiuk halálát szinte megnyugvással vették tudomásul, és még aznap elmentek egy orfeumba.

Eddig ez a gyönyörű budapesti történet.

Vadgesztenye gyűjtése.

A Vörös-Kereszt Egyesület azzal a felhívással fordult a magyar társadalomhoz, hogy a vadgesztenyét gyűjtse össze és adja át a Vörös-Kereszt egyetlen helybeli fiókjainak, illetve választmányainak. Az egyesület ezt a felhívását most megismétli és nagyon kéri a magyar társadalom minden rétegét, hogy ezt a kérését teljesítse is, mert ez a kicsinynek látszó dolog, valójában nagy fontosságú. A vadgesztenye Gyűjtőhelye megtalálta a módját annak, hogy a vadgesztenyéből a káros anyagokat kivonja s ezáltal legalább részben elejét veszi a mindjobban mutatkozó állateleség hiánynak. A mai háboru sikeres megvívása nagyon sokban attól is függ, hogy tudjuk a küzdelem gazdasági részét lefolytatni. A földre lehullt és ott elpusztuló vadgesztenye tömegek a mai viszonyok között pótolhatatlan gazdasági veszteséget jelentenek reánk nézve. Különösen kéri a Vörös-kereszt egyesület a hazafias magyar tanitóságot arra, hogy egy-egy délutánon vonuljon ki összes növendékeivel olyan helyekre, a hol vadgesztenye fák vannak, gyűjtse össze a már lehullt anyagot és azt szolgálta be az ottani Vörös-Kereszt egyeleti fióknak. Ezt a kérelmet természetesen mi a magunk részéről is a legmelegebben ajánljuk az illetékesek figyelmébe.

— **Főispánunk kiténtetése.** Azon bokros erdemek jutalmazásául amelyeket vármegyénk főispánja gróf Ráday Gedeon a hadikölcsön sikerének előmozdítása körül szerzett, Ő Felső: őt elismerő oklevéllel tüntette ki.

— **A menekülteket figyelmeztetjük,** hogy leveleiket vagy egyéb postai küldeményeiket az anyakönyvi hivatalba gyűjtenek s onnét elvihetők. Erre azért van szükség, mert a menekültek helyi lakási a postai kihordók előtt nem ismeretes s így nem tudják a kébesítési eszközölni.

— **Népmozgalmi adatok.** A lefolyt három negyedév alatt városunkban a *születések* száma 254, (Előző évben 393. 1914. évben 497.) *Házasság* kötöttet 45. (előző évben 30. 1914. évben 92.) *Halálozások* száma 290. (előző évben 338 1914. évben 282.)

— **Gyászjelentés** tudalja, hogy Málnássy Ferenc kir. tanácsos, kir. gazdasági főfelügyelő f. hó 7-én 61 éves korában súlyos szenvedés után elhunyt.

— **Adományok menekültjeink javára.** Székely Margit 100 K., Naumann Ignác 20 K., Retkes József 30 K., Szentkirályi Istvánné 20 K., Vererán Istvánné tanitónő osztályának gyűjtése 3 K 80 fill., Karizs János 20 korona.

— **Jótékonyág teréről.** Karizs János városi kórházunk javára 10 korona a szegények javára 10 koronát adományozott.

— **Vegyünk hadibélyeget,** mert eddig 2.249,929 korona és 24 fillér fillér tolyt be a háboruban elesett hősök özvegyei és árvái részére forgalomba hozott hadi bélyegek többletéből.

— **A must ára.** Az Első Kecskeméti Szőlő és Gyümölcsstermelő Szövetkezet a múlt héten árverezte el idei mustjait. Az árverésen nagyon sokan jelentek meg, még Bécsből is voltak borkereskedők. Fel is verték a must árát hektóliterenkint 207 koronára. De az igazgatóság ezt keveselte s nem adta oda a mustot.

— **Menekülők postája.** Szabó Sándornak érték küldeménye van Bogdán Sándortól, Delta, átveheti az anyakönyvi hivatalban.

— **A festészetet kedvelők** szives figyelmébe ajánljuk azon ritka alkalmat, művészi hajlamaik kiképzésére olyan erőket nyerhetnek meg, mint Csáky László és neje hirneves festő művészek. A tanfolyam november 1-én kezdődnek, tavazon már természet után tájképek festetnek, a nyáron pedig kiállítás rendezetik a növendékek műveiből, a mi pedig nagy szó. A művésziskolára jelentkezéseket elfogad Dr. Márton Lajos és szerkesztőnk is.

— **Az iparcikkék árának maximalása.** A régóta hangoztatott követelés, hogy nem csak a mezőgazdasági termékek, hanem az iparkészítmények ára is megszabassék, mind tágasabb körökben talál visszhangra. Ugy tudjuk, hogy ebben az irányban már a Budapesti kereskedelmi Kamarához is érkeztek felszólalások. A kamara azonban, ez persze nagyon kényelmes, minden megokolás nélkül lehetetlennek mondotta az ármaximálást és nem gondolt arra, hogy egyes esetekben

már meg is történt így pl. a lisztnél és a cukornál és a petróleumnál. Kinek volt belőle kára? Legutóbb a Magyar iparban, Országos iparegység hivatalos lapjában olvassunk egy felszólalást a Szabómesterek Országos Szövetségének titkáráról. Eszerint már 1914 novemberében, amikor még nagy volt a készlet, kezdődött a megokolatlan árfelejtés a posztónál. Egyméter posztó. amelynek ára akkor 8 korona volt, ma 18—22. A jobb minőségűnél két, esetleg háromszoros az emelkedés, az ugynevezett kellékek ára is rendkívül emelkedett Egy méter szatin 60 fillérről 2.70 koronára, egy méter cloth 90 fillérről 4—4.50 koronára. Nem a szabók csinálják a ruhadrágaságot, hanem a gyárosok és kereskedők s ez állapotokon úgy a szabóipar, mint a fogyasztó szempontjából segíteni kell. A gyaapu ára maximálva van miért nem lehetne a posztóé is?

— **A gazdák korpa ellátása biztosíva van.** Ezt olvassuk az Ujság október elsei száma közgazdasági rovatában — bizonyára nagy megnyugvással. A múlt évben a miatt volt nagy korpa hiány, mert a hadvezetőség a takarmányozás fődőszakában egyszerre nagy korpa mennyiséget vont el a malmoktól s a polgári szükséglet kielégítése csak a katonaság igényének biztosítása után kerülhetett sorra. Hogy ez a fennakadás ezután elkerülhető legyen, a hadvezetőség részére igényelt korpamennyiséget a malmok az idei őrlés első időszakában már teljes mértékben kiutalták, úgy, hogy a további őrlésekből származó összes korpa mennyiség állandóan a gazdák rendelkezésére fog állani. De, hogy ez az ellátás arányos legyen, a gazdasági felügyelőségek az utalványokat a gazdák egy havi szükségletének arányában állítják ki.

— **Tüzek.** Csütörtökön délelőtt Beliczay Tibor birtokán elégett egy nagy kazal törek Délután pedig Brenyo Joákim tanyáján egy-egy kazal buza. árpa, szalma, széna, törek és két kocsi tők. A nagy szélviharban mentésről szó sem lehetett. Az utóbbinak takarmánya nem volt biztosítva,

— **Mit csinál Czegléd.** Kartay István czeglédi hentes mester a maximális áron felül vásárolt 30 darab hizott sertést és eladta azt Bécsnek. — Simán ment az úgy, addig, míg a hizókat szép lassan bevagonirozták, de mandinelt kapott az egész eljárás az elszállítás előtt. Rájött a turpiságra Aranyi ottani rendőrőrkapitány, kirakatta a vagonból a hizókat és eladatta azokat az ottani henteseknek a megállapított maximális ár mellett. Kartay István vesztett a vállalaton legalább 3000 koronát, emellett a rendőrség hatalmas büntetést mért úgy az eladóra, mint a vevőre.

— **Nyolczvan tandíjmentes hallgató felvétele.** A Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesülete a rendkívüli viszonyokra való tekintettel felvesz 80 hallgatót tandíjmentesen a most megnyíló nyolcz havi nyilvános kereskedelmi szaktanfolyamon. 2—4 polgári iskolai osztályt végzett nők jelentkezzenek a tanfolyam igazgatósági irodában, VI. Andrássy ut 67. sz. Vörösmarty utca sarkán.

Eladó

12 hold szőlő és gyümölcsös bevonulás miatt eladó. Czim a szerkesztőnél megudható.